

รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก*

A MODEL OF QUALITY ASSURANCE ADMINISTRATION IN SMALL SCHOOLS

เฉลิมพร กุมภา

Chaloemporn Koompa

ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน

Teepipat Santawan

สายทิพย์ ยะฟู

Saythit Yafu

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

E-mail: okweek2562@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 375 คน ครูผู้สอน จำนวน 375 คน รวมจำนวน 750 คน ผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันรูปแบบ จำนวน 9 คน และผู้ประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 25 คน ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย สมรรถนะผู้บริหาร เครือข่ายความร่วมมือ ทรัพยากรทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมทางการศึกษา ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก 2) รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 2.1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหาร

ทรัพยากรทางการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ 2.2 กระบวนการ ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก 2.3 ผลผลิต ได้แก่ สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน 2.4 ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การนำผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยและการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อปรับปรุง ส่วนที่ 3 เจาะใจความสำเร็จ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การประกันคุณภาพการศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research were to 1) Analysis the factors of quality assurance administration of small schools 2) develop of quality assurance administration model of small schools and 3) evaluate of quality assurance administration of small schools. It's mixed research methods. The sample consisted of 15 experts, 375 small schools administrators, 375 teachers totaling 750, 9 expert for model confirmation and 25 small schools administrators for evaluate model by purposive sampling. The research instruments were interview form, questionnaire, and evaluation form. The statistical format used was frequency, mean, standard deviation and exploratory factor analysis: EFA. The results showed that; 1) The quality assurance administration of small schools components includes; executive competency, network cooperation, educational resources, information technology, educational innovation, professional learning community, internal quality assurance process, external quality assurance. 2) The component of quality assurance administration model of small schools was three components as follows; Part 1 the introductory section contains the basic concepts and objectives of a model. Part 2 content was 5 parts showed that; 2.1 Input was executive competency, educational resources, educational innovation and information technology. 2.2 Process was network cooperation, professional learning community, internal quality assurance process, external quality assurance. 2.3 Outputs were the school is accredited to early childhood education standards and educational standards for basic education. 2.4 Feedbacks were using the results of the assessment of standards for early childhood and basic education to develop. 3. The results of evaluation quality assurance

administration of small schools in overall, accuracy, suitability and feasibility at the high level. And usefulness was at the highest level.

Keywords: Model, Quality Assurance Administration, Small Schools

บทนำ

โรงเรียนขนาดเล็กเป็นสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวบุคคล ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน ในการบริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีปริมาณมากที่สุดและมีแนวโน้มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากการสำรวจพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 13,453 โรงเรียน และปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาทั่วประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน 25,579 แห่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14,888 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

การประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถเสริมจุดเด่นแก้ไขจุดด้อยของโรงเรียนขนาดเล็กและยังช่วยเสนอแนะเกี่ยวกับโอกาส ปิดกั้นโอกาส หรือข้อจำกัดในการทำงานของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการปรับและพัฒนามาตรฐานให้มีความสอดคล้องตามนโยบายของรัฐ จุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษาและสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีแนวคิดที่ว่ามาตรฐานที่กำหนดต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุได้ ประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม กระชับ สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง เน้นการประเมินสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมินเพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล และลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญและประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนขนาดเล็กยังมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งมาจากข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดความครอบคลุมถูกต้องเป็นปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์ (GIS) ระบบสารสนเทศโรงเรียนขนาดเล็ก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องขาดความถูกต้อง คมชัด และครอบคลุม โรงเรียนขนาดเล็กได้รับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวน้อย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2559) ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนน้อย หากงบประมาณรายหัวนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กนำไปเป็นค่าหนังสือ/แบบเรียน/แบบฝึกหัดแล้ว ก็ยังทำให้มีงบประมาณสำหรับนำไปพัฒนาสถานศึกษาน้อยลงไปอีก หนังสือเรียนในโรงเรียนขาดแคลนไม่เพียงพอ โรงเรียนขนาดเล็กมีโอกาสดำเนินการได้รับการจัดสรรครุภัณฑ์โดยเฉพาะอุปกรณ์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์น้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนในโรงเรียนกลายเป็นผู้ด้อยโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็กยังขาดสื่อการสอน ที่จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนการสอนและหนังสือห้องสมุดน้อย โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการขาดแคลนครูทั้งนี้เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาได้ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรอัตราค่าจ้างข้าราชการครู จึงทำให้จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียนประกอบกับปัจจุบันมีงานธุรการหลายอย่างที่โรงเรียนจะต้องจัดทำในฐานะที่เป็นหน่วยงานนิติบุคคลจึงทำให้เกิดสภาวะขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กที่มีอัตราการไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2552)

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2: 2553 - 2555) ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพสถานศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่มีเป้าหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 2) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครูและสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก 3) เพื่อส่งเสริม และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานรวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถผ่านการประเมิน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2552)

จากสภาพปัญหาที่พบจากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก ปัญหาอุปสรรคของการประกันคุณภาพภายใน และปัญหาของการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะ

เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ก้าวข้ามการศึกษาที่เป็นเพียงแค่การให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า คิด เขียน และวิเคราะห์ วิจัยได้เท่านั้น แต่การศึกษาต้องถึงขั้นที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถสร้างผลงานที่เป็นผลผลิตออกมาให้ได้และเป็นผลผลิตที่ดีมีคุณภาพด้วยพร้อมกัน ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.1 นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพภายนอกรอบ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 4 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพภายนอกรอบ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่ด้านการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน ผู้ประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 4 คน บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสรุปเป็น ตัวแปรที่ศึกษา และนำตัวแปรที่ได้นั้นไปดำเนินการสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้อง (Content Validity) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 แล้วแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try

out) กับโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษารอบ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครซี และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 โรงเรียน และสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 375 คน ครูผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 375 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 750 คน รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 688 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.73 นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) เพื่อหาองค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้จากขั้นที่ 1 มาร่างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 นำร่างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และปฏิบัติงานในระดับนโยบายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีความชำนาญด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านการวิจัยและพัฒนา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 2 คน แล้วปรับปรุงรูปแบบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพภายนอกครบสมบูรณ์ในระดับดีขึ้นไป ที่ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 คน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษารอบ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. ในเขตภาคเหนือ จำนวน 5 คน ในเขตภาคกลาง จำนวน 5 คน ในเขตภาคใต้ จำนวน 5 คน ในเขตภาคตะวันออก จำนวน 3 คน ในเขตภาคตะวันตก จำนวน 2 คน และในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน ทำการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในประเด็น ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3.2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินรูปแบบ โดยรวบรวมแบบประเมินกลับมาได้จำนวน 25 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายชื่อ และภาพรวมจากนั้นสรุปผลการประเมินรูปแบบ

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและค่าความแปรปรวนของตัวแปรการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ที่	ชื่อองค์ประกอบ	initial eigenvalues			Rotation sums of squared loadings		
		ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen values)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative %)	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen values)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative %)
1	กระบวนการประกันคุณภาพภายใน	26.633	24.434	24.434	18.173*	16.672	16.672
2	การประกันคุณภาพภายนอก	14.194	13.022	37.456	14.140*	12.973	29.645

องค์ประกอบ		initial eigenvalues			Rotation sums of squared loadings		
		ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen values)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative %)	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen values)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative %)
ที่	ชื่อองค์ประกอบ						
3	ทรัพยากรทางการศึกษา	10.116	9.281	46.737	10.471*	9.606	39.251
4	เครือข่ายความร่วมมือ	7.195	6.601	53.338	7.798*	7.154	46.406
5	เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.256	3.904	57.242	6.895*	6.326	52.731
6	ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.606	3.308	60.551	5.177*	4.749	57.480
7	นวัตกรรมทางการศึกษา	2.579	2.366	62.917	3.993*	3.663	61.143
8	สมรรถนะผู้บริหาร	2.246	2.061	64.978	2.713*	2.489	63.632

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป มีค่าไอเก้น (Eigen Values) มากกว่า 1 และมีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป มี 8 องค์ประกอบ เมื่อหมุนแกนแล้วอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 63.632 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 องค์ประกอบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างน้อย 3 องค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์ของไคเซอร์ สำหรับองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 8 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1-8 นั้น ซึ่งหมุนแกนแล้ว องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเก้น (Eigen Values) สูงสุดเท่ากับ 18.173 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 16.672 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเก้น (Eigen Values) 14.140 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 12.973 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเก้น 10.471 สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 9.606 และองค์ประกอบอื่น ๆ มีค่าไอเก้น (Eigen Values) และความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ทั้งหมดร้อยละ 63.632 ($16.672+12.973+9.606+7.154+6.326+4.749+3.663+2.489$) เพื่อความสะดวกในการเรียกชื่อองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้เรียงลำดับองค์ประกอบและตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างองค์ประกอบดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen values)
1	กระบวนการประกันคุณภาพภายใน	27	.700-.842	18.173
2	การประกันคุณภาพภายนอก	19	.738-.899	14.140
3	ทรัพยากรทางการศึกษา	13	.702-.889	10.471
4	เครือข่ายความร่วมมือ	9	.716-.772	7.798

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (factor loading)	ค่าความแปรปรวน ของตัวแปร (eigen values)
5	เทคโนโลยีสารสนเทศ	10	.709-.845	6.895
6	ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	6	.760-.832	5.177
7	นวัตกรรมทางการศึกษา	5	.751-.823	3.993
8	สมรรถนะผู้บริหาร	7	.701-.760	2.713
รวม		96	.700-.899	

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มี 8 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปร 27 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .700 - .842 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปร 19 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .738 - .899 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปร 13 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .702 - .889 องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปร 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .716 - .772 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .709 - .845 องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวนตัวแปร 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .760 - .832 องค์ประกอบที่ 7 มีจำนวนตัวแปร 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .751 - .823 องค์ประกอบที่ 8 มีจำนวนตัวแปร 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง .701 - .760 รวมจำนวนตัวแปรทั้งสิ้น 96 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .700 - .899 ดังนั้น องค์ประกอบในการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการประกันคุณภาพภายใน องค์ประกอบที่ 2 การประกันคุณภาพภายนอก องค์ประกอบที่ 3 ทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่ 6 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 7 นวัตกรรมทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 8 สมรรถนะผู้บริหาร

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 3 นวัตกรรมทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 7 กระบวนการประกันคุณภาพภายใน องค์ประกอบที่ 8 การประกันคุณภาพภายนอก

การสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาองค์ประกอบ มาเป็นรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย 1) แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานของการบริหารงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่

- 2.1.1 สมรรถนะผู้บริหาร
- 2.1.2 ทรัพยากรทางการศึกษา
- 2.1.3 นวัตกรรมทางการศึกษา
- 2.1.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่

- 2.2.1 เครือข่ายความร่วมมือ
- 2.2.2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 2.2.3 การประกันคุณภาพภายใน
- 2.2.4 การประกันคุณภาพภายนอก

2.3 ผลผลิต (Output) ได้แก่ สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐาน การศึกษา ดังนี้

- 2.3.1 มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย
- 2.3.2 มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) ได้แก่ การนำผลการประเมิน มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อปรับปรุง

ส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จของรูปแบบ

ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก มีความเหมาะสม

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.66) รองลงมาเป็นด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.77) ด้าน ความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการประกันคุณภาพภายใน องค์ประกอบที่ 2 การประกันคุณภาพภายนอก องค์ประกอบที่ 3 ทรัพยากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่ 6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 7 นวัตกรรมทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 8 สมรรถนะผู้บริหาร โดยเรียงลำดับองค์ประกอบจากค่า Eigen Values จากมากไปน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันที่ทำการศึกษากำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีกระบวนการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน เพื่อให้การประกันคุณภาพภายนอกได้ผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งก่อนจะได้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยในการสนับสนุนกระบวนการที่สำคัญทั้งทรัพยากรทางการศึกษา เครือข่ายความร่วมมือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นวัตกรรมทางการศึกษา และสมรรถนะผู้บริหาร ให้มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในกระบวนการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพภายนอกในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงควรมีอยู่ใน 8 องค์ประกอบดังกล่าว ซึ่งครอบคลุมภารกิจและเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย โครงสร้างการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบที่เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน (จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมประสงค์ ยมนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) เงื่อนไขการนำของรูปแบบไปใช้ 5) คำอธิบายรูปแบบ 6) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีกลไกดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ และ 3) การรายงานทุกขั้นตอนขับเคลื่อนด้วยหลักการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ การกระจายอำนาจ และมีเงื่อนไข ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม คณะกรรมการดำเนินงาน ความเป็นกัลยาณมิตร และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (สมประสงค์ ยมนา, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัค พวงขจร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่เหมาะสมประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ (สุภัก พวงขจร, 2561)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 2.1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหาร ทรัพยากรทางการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ 2.2 กระบวนการ ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก 2.3 ผลผลิต ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.4 ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาครั้งต่อไปอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีหลักการพื้นฐานที่นำมาใช้ในการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก การพัฒนารูปแบบ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของรูปแบบในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องมีแนวคิดทฤษฎีในการนำมาปรับใช้ มีเนื้อหาที่เหมาะสม ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้าที่ในการสนับสนุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะของผู้บริหารที่จะนำพาให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกฝ่าย การระดมทรัพยากรทางการศึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ การบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาเว็บไซต์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อเตรียมความพร้อมในการนำเสนอผลการรายงานการประกันคุณภาพการศึกษา การนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เป็นที่ประจักษ์ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีกระบวนการที่ชัดเจนโดยประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาตามแนวคิดด้านวงจรการบริหารของเดมมิง (PDCA) มีกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาครั้งต่อไปอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐานทั้งมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการประกันคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ กล่าวว่าการประกันคุณภาพภายในจะเน้นการประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานในปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกจะเน้นประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้น การประกันคุณภาพภายใน

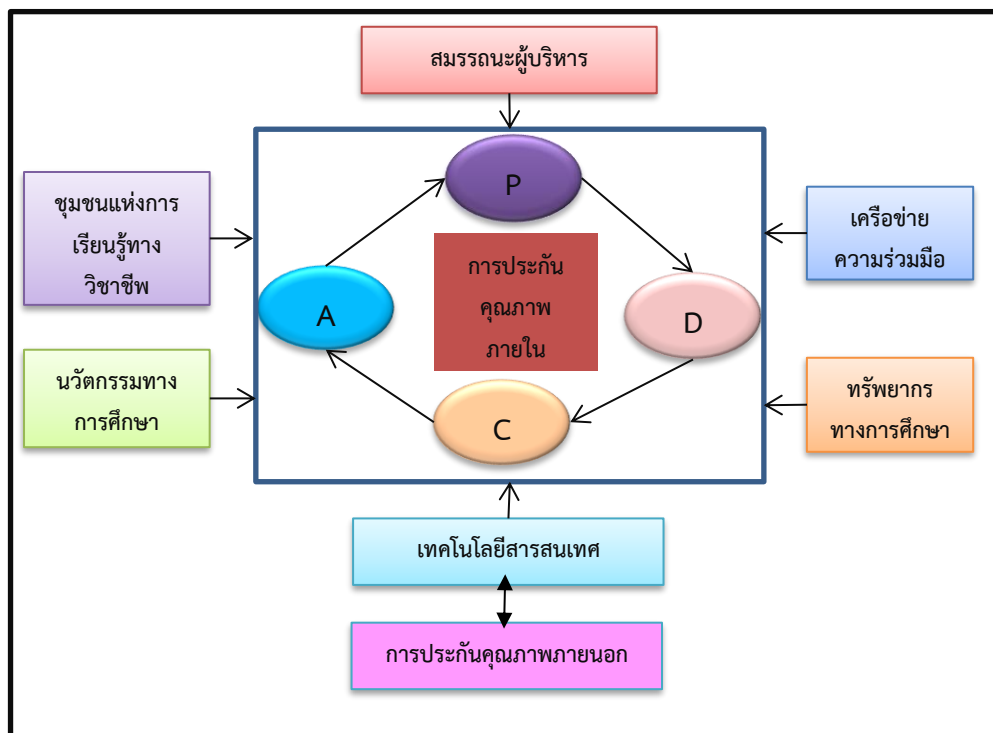
ย่อมส่งผลถึงการประเมินคุณภาพภายนอกโดยตรง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐตะวัน ล้มประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดตามกรอบการวิจัย จากกรณีศึกษาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดศรีบัง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยใช้วิธีบูรณาการภายใต้หลักการมีส่วนร่วม (Participant) หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) แนวคิดเชิงระบบ PDCA และทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) (ณัฐตะวัน ล้มประสงค์, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรศักดิ์ สงค์ปาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน เพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายใน โดยยึดหลักการ วัตถุประสงค์ ระบบบริหารโรงเรียน และใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนในระดับมาก จัดระบบการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหาร ผลผลิต และผลลัพธ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน (วัชรศักดิ์ สงค์ปาน, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัค พวงขจร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่เหมาะสมประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ (สุภัค พวงขจร, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยานันต์ บุญธิมา ผลการวิจัยพบว่า จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับคุณภาพดี และมีแผนพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น จากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับ ดี มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดี (ปิยานันต์ บุญธิมา, 2561)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบจัดทำคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างเป็นรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับความต้องการในยุคปัจจุบัน และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างรูปแบบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษาร่วมการวิพากษ์ และตรวจสอบ

รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความเหมาะสม และทำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม ประเมินรูปแบบโดยผ่าน ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาวิเคราะห์ในประเด็นที่น่าขึ้นมาให้พิจารณาว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอีกครั้งจึงส่งผลให้ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยมีประโยชน์ มากที่สุด มีความถูกต้องในระดับมาก ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัสวภูมิ ได้กล่าวว่า การประเมินรูปแบบ ตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนาโดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนานุบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งแล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา วิพากษ์ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะต่อไป (สมาน อัสวภูมิ, 2550) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ ลันสี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพงานประเมินทั้ง ด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ในระดับมากที่สุด (วีระศักดิ์ ลันสี, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานจากสมรรถนะของผู้บริหารที่ดี สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง จัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม บริหารจัดการเทคโนโลยีที่ทันสมัย สร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มุ่งสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการประกันคุณภาพภายในด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ในการวางแผนการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ดำเนินการวัดผล ประเมินผลการปฏิบัติ และนำผลการปฏิบัติที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้มีผลการประกันคุณภาพภายนอกอยู่ในเกณฑ์ทุกมาตรฐานทั้งระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหาร ทรัพยากรทางการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการ ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก และส่งผลให้ได้ผลผลิต ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาครั้งต่อไปอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน ทั้งนี้ในการดำเนินงานตามรูปแบบจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้ตามกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบที่ได้นำเสนอไว้เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) การดำเนินงานตามรูปแบบนี้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้ 2) ผู้บริหารสถานควรศึกษากฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 1) การนำรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ผู้นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จากคู่มือการใช้รูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง 2) รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ บุคลากรในโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ การศึกษาพิเศษ. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563 จาก <http://bet.obec.go.th/index/wp-content/uploads/2018/08/Scan1.pdf>
- จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐตะวัน ถิมประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับ อนาคต. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรศักดิ์ ปทุมราษฎร์. (2556). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- ปิยานันต์ บุญธิมา. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียน วัดห้วยม้าโก้ง ด้วยแนวคิดแบบโคเซ็น. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วัชรศักดิ์ สงค์ปาน. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษา ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วีระศักดิ์ ลันสี. (2557). การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(54), 193-200.
- สมประสงค์ ยมนา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). สภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). การปฏิรูปการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.). (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2552). ฐานข้อมูลผลการประเมินภายนอกกรอบสอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.).
- สุภัค พวงขจร. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.